

L'incendi: prevenció, què és això?

Sembla que una acció humana ha provocat un incendi que ha cremat un dels espais naturals gironins: la zona del massís de les Gavarres. Una radial utilitzada al voral de la carretera ha provocat l'inici d'un foc que ha cremat més de dues mil hectàrees, una casa i una masia, així com la mort de diversos animals i el confinament de diverses poblacions.

Es diu que un operari que estava fent tasques de manteniment d'una carretera pública ha provocat el foc. Els enginyers portem la prevenció a l'ADN i no podem quedar més perplexos davant d'aquesta actuació en un context com l'actual, en què tothom és conscient que segons quines activitats estan prohibides, siguin activitats professionals, laborals, de lleure, privades, etc. I encara més si hi ha la possibilitat de provocar un sinistre.

Ara hi haurà investigacions sobre l'empresa que estava fent els treballs amb la radial, en el sentit d'esbrinar quina avaluació de riscos es va fer, quins protocols tenia o quines ordres es van donar, entre d'altres. Però aquí hi ha un fet essencial: el sentit comú de l'operari davant d'una situació extrema de perill. La utilització d'una radial sobre material metàl·lic —sembla que operava amb senyals metàl·lics de trànsit— provoca un munt d'espurnes que, sobre les her-

JORDI FABRELLAS PAYRET

bes seques d'un voral de carretera, és molt probable que generin un incendi, que és el que ha passat.

Malgrat la imprudència manifesta de l'acció i l'incompliment flagrant de la llei, tampoc sembla que s'adoptessin mesures de prevenció, com podria ser haver netejat al voltant de la zona de treball tota vegetació susceptible de cremar, o disposar d'eines com pales, mantes i extintors per actuar de seguida en cas d'incendi. D'això se'n diu disposar de mitjans de prevenció que, probablement, si s'haguessin utilitzat de seguida, haurien pogut evitar l'incendi o mirar de contenir-lo fins a l'arribada dels cossos d'emergència.

La prevenció de riscos és una de les constants que cal transmetre des dels professionals tant a la societat civil com a la laboral. És una eina que evita tant pèrdues de vides humanes com materials.

Per això, sempre hem posat com una fita important la formació. Aquesta s'ha

de tenir present a tots els nivells educatius, cosa que permetria que, quan les persones s'incorporin al món laboral, la prevenció sigui present al seu ADN. I, per descomptat, són cabdals la formació i la informació al lloc de treball.

Però no podem oblidar que el sentit comú és inherent a cada persona i no s'hi val dir: «Ningú m'ha dit que no es pot fer servir una radial en un voral amb vegetació seca». Tots sabem que, si fas servir una radial sobre una superfície dura, com una carretera, i no fa vent, les guspises que van a terra s'apaguen. Però, si les guspises van a una zona d'herba seca i amb vent, actuaran igual? Tothom sap que no, perquè el vent alimenta les guspises i, per tant, fa foc.

I sobre la inconsciència, qui n'és el responsable? Malgrat les advertències que la gent no es desplaça a les zones d'influència de l'incendi, hi va haver molta mobilitat cap a aquella zona. De qui és responsabilitat, això? Alguns podrien dir que el sinistre va fer un efecte

crida. Pel que sembla, la majoria de morts d'animals foren els d'explotacions agràries que no varen poder sortir dels seus tancats. En canvi, els animals «salvatges» no es varen quedar a veure què passava perquè el seu instint, diguem-ne sentit comú, els va fer desplaçar ben lluny. El seu efecte crida va ser allunyar-se.

Tenim una massa forestal molt gran i cada any va creixent. L'abandonament de camps agrícoles fa que els boscos s'expandeixin i les tasques de manteniment i prevenció són insuficients. Una de les causes d'aquesta situació és el poc valor que genera l'explotació dels boscos. S'han de fer polítiques per tal que sigui rendible l'explotació dels boscos i la seva neteja. Sense una legislació adequada no es pot pretendre que la seva gestió només sigui privada quan la seva utilització està oberta a tota la societat.

Avui ha estat el massís de les Gavarres, però demà pot ser el Montseny o els Pirineus. Hem de crear les condicions perquè sigui rendible l'explotació dels boscos i posar la prevenció com una assignatura cabdal en els programes formatius del nostre ensenyament. ■

Jordi Fabrellas Payret és degà del Col·legi d'Enginyers Graduats i Enginyers Tècnics Industrials de Girona-EnginyersGi

Les lliçons del foc

L'incendi de les Gavarres ha tornat a posar a prova el territori i la seva gent. Hem viscut unes hores molt intenses, en les quals la prioritat ha estat vèncer les flames i que ningú no prengués mal. Ara, passada l'angoixa, toca gestionar com minimitzar les conseqüències del foc i donar suport a aquelles famílies que han patit pèrdues materials, algunes de notables.

Més enllà d'aquestes consideracions de manual, penso que ha arribat l'hora de fer una reflexió profunda i serena, rigorosa i realista, de tots plegats, sobre com podem evitar que se'ns cremi el país. Abans, només unes dades que cal tenir en compte per entendre la nostra realitat. La superfície forestal de Catalunya representa més del 64% del territori, és a dir, 2.075.000 hectàrees. I, d'aquesta extensió, el 41% són boscos arbrats, mentre que la resta està composta per matollars, pastures i erms naturals. Pel que fa a la titularitat, el 75% és privada i el 25% pública.

JORDI SOLER

Aquestes dades em suggereixen, d'entrada, dues consideracions. En primer lloc —per la importància de la massa forestal del país i el que representa per a la riquesa del territori—, que segurament ens cal redissenyar les estructures públiques per ser més eficaços en la prevenció dels incendis. En segon lloc, que cal establir un nou pacte de responsabilitat compartida entre els propietaris privats dels boscos —que són la gran majoria— i els propietaris públics.

Aquí, entenc que conflueixen diversos aspectes sobre els quals hem d'actuar, en aquesta tasca de prevenció que és responsabilitat de tots. Boscos poc o

gens gestionats, alguns literalment abandonats, i una massa forestal acumulada que cal netejar, s'ajunten amb una activitat afeblida de pagesos i ramaders —el sector primari que hi viu i hi treballa— i una burocràcia poc facilitadora a l'hora d'actuar sobre el territori.

La terra se'ns queixa, i ens ve a dir que hauríem de revisar aquest model de creixement que cada vegada es fa més insostenible. Quan el món crema ens està advertint que hem de posar les llargues i ens insta a prendre més decisions, individuals i col·lectives, públiques i privades, per no viure per sobre del que el

territori pot aguantar.

Tot plegat s'agreuja en un context d'emergència climàtica que, als municipis de costa, patim especialment. Per terra, mar i aire. Per això, a Calonge i Sant Antoni hem pres la decisió de promoure, després de l'estiu, unes jornades per tractar de l'impacte del canvi climàtic als municipis de costa, amb la participació de científics, tècnics, polítics i agents del territori. Per posar sobre la taula un diagnòstic real i unes accions realistes per fer-hi front. Als embats del foc i als embats del mar.

No vull acabar aquestes línies sense expressar el meu personal reconeixement a la tasca de bombers, agents rurals, agrupacions de defensa forestal, cossos d'emergència, Policia Local i del conjunt de la ciutadania.

Moltes gràcies! ■

Jordi Soler és alcalde de Calonge i Sant Antoni